

MERA ÇALIŞMALARI

Hüseyin KOÇAK
Baş müfettiş

I – MERALARIN TAHDİT, TESPİT ve TAHSİSİ

25 Şubat 1998 günlü ve **4342 sayılı Mera Kanunu**, 28.02.1998 tarih, 23272 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Yasa, mera, yaylak ve kışlaklar ile umuma ait çayırları kapsamaktadır. (4342 s.Kanun md:2).

Bu Kanunun bazı maddeleri 5178 sayılı Kanunla değiştirilmiş olup; Kanunun Tapu ve Kadastro İdaresini ilgilendiren yönü **2004/16** sayılı genelge ile düzenlenmiştir.

Kanunun amacı 1'inci maddesinde şu şekilde tanımlanmıştır;

“Bu kanun, daha önce çeşitli kanunlarla tahsis edilmiş veya kadimden beri kullanılmakta olan mera, yaylak, kışlak ve kamuya ait otlak ve çayırların tespiti, tahdidi ile köy veya belediye tüzel kişilikleri adına tahsislerinin yapılmasını belirleyecek kurumlara uygun bir şekilde kullandırılmasını, bakım ve ıslahının yapılarak verimliliklerinin artırılmasını ve sürdürülmesini, kullanımlarının sürekli olarak denetlenmesini, korunmasını ve gerektiğinde kullanım amacının değiştirilmesini sağlamaktır.”

A – Tanım

Mera: Hayvanların otlatılması ve otundan yararlanılması için tahsis edilen veya kadimden beri bu amaçla kullanılan yeri ifade eder. (4342 s.Kanun md:3/d)

Otlak: Mera ile aynı niteliklere sahip yerleri ifade eder. (4342 s. Kanun md:3/m)

Yaylak: Çiftçilerin, hayvanları ile birlikte yaz mevsimini geçirmeleri, hayvanları otlatmaları ve otundan yararlanmaları için tahsisi edilen veya kadimden beri bu amaçla kullanılan yerleri, ifade eder. (4342 s. Kanun md:3/e)

Kışlak: Hayvanların kış mevsiminde barındırılması ve otundan yararlanılması için tahsis edilen veya kadimden beri bu amaçla kullanılan yeri ifade eder. (4342 s. Kanun md:3/f)

Çayır: Taban suyunun yüksek bulunduğu veya sulanabilen yerlerde biçilmeye elverişli, yem üretilen ve genellikle kuru ot üretimi için kullanılan yerleri ifade eder. (4342 s. Ka.md:3/c)

B – Yetki

Kanunun 6'ncı maddesi ile; mera, yaylak ve kışlakların tespit, tahdit ve tahsis yetkisi Tarım ve Köy İşleri Bakanlığına verilmiştir.

Mera tahdit ve tespiti; Valilikçe kurulacak 8 kişilik komisyon marifetiyle gerçekleştirilir.

- Komisyon Bir Vali yardımcısı başkanlığında;
- Bakanlık İl Müdürü,
- Bakanlık İl Müdürlüğünden konu uzmanı bir ziraat mühendisi,
- Köy Hizmetleri İl Müdürlüğünden bir ziraat mühendisi,
- Defterdarlık veya bulunmaması halinde Vali tarafından görevlendirilecek bir hukukçu,
- Milli Emlak Müdürlüğünden bir temsilci,
- Kadastro Müdürlüğünden bir teknik eleman,

– Ziraat Odası Başkanlığından bir temsilciden oluşur.

Ayrıca il merkezi ve ilçelerde komisyona bağlı olarak "**Teknik Ekipler**" oluşturulur. Bir adet kadastro elemanının da yer aldığı "Teknik ekipler"; tespit, ölçme, harita çizimi ve yer gösterme gibi teknik işleri yapar.

* Mera Kanununun kapsamında; valiliklerin "**Mera Komisyonu**" ve "**Teknik Ekip**" oluşturmak amacıyla yapacakları teknik eleman talepleri, kadastro müdürlüklerince karşılanacaktır. (2004/16 s. Genelge)

C – Duyuru

Mera komisyonunca, çalışma yapılacak yerlerde, çalışmalara başlamadan 30 gün önce, köy ve belediyelerde, ayrıca bunların bağlı oldukları ilçelerde alışılmış vasıtalarla duyuru yapılır.

Ayrıca, durum ilgili orman teşkilatı müdürlüklerine, köy muhtarlıklarına ve belediye başkanlıklarına tebliğ edilir. (md:7)

D – Kadastro Müdürlüğünden Belge Temini

Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü (TKGM) ile Tarım Üretim ve Geliştirme Genel Müdürlüğü (TÜGEM) arasında yapılan 13.12.2002 tarihli PROTOKOL;

“TKGM; Mera Komisyonları veya özel sektör eliyle yapılacak çalışmalar sırasında ihtiyaç duyulan harita, bilgi ve belge örneklerini, Tarım İl Müdürlüklerinin talebi üzerine, çoğaltma masrafları ilgililerince karşılanmak üzere bedelsiz olarak ilgililerine verir.” şeklindedir. (13.12.2002 tarihli protokol md:6)

4342 sayılı Mera Kanunu kapsamında, gerek Mera Komisyonları ve gerekse özel sektör eliyle yapılacak çalışmalar sırasında ihtiyaç nedeniyle talep edilmesi halinde, ilgili bilgi ve belgeler, kadastro müdürlükleri ve tapu sicil müdürlükleri tarafından Mera Komisyonuna verilir. (4342 s.Kanun md:8/son, TKGM ve TÜGEM arasında düzenlenen 13.12.2002 tarihli PROTOKOL md:6 ve TKGM.2004/16 sa.genelge)

E – Mera Olarak Belirlenebilecek Yerler

Mera komisyonunca görevlendirilen teknik ekipler; mevcut mera, yaylak ve kışlaklar ile 4342 sayılı Kanun gereğince bu kapsama alınacak alanları tespit ederek bu alanların sınırlarının belirlenmesi ve işaret konulması işlemini yapar, mera haritaları 1/5000'lik olarak düzenlenir.

Tahdit ve tespit sırasında;

- a) Kadimden beri mera, yaylak ve kışlak olarak kullanılan yerler,
 - b) Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan arazilerden etüt sonucu mera, yaylak ve kışlak olarak yararlanılabileceği anlaşılan yerler,
 - c) Mera, yaylak ve kışlak olarak kullanılmak amacıyla kamulaştırılan yerler,
 - d) Tapu kayıtlarında mera, yaylak ve kışlak olarak görülen ve halen işgal edilen yerler,
- Mera olarak belirlenir. (md:5)

F – Mera, Yaylak ve Kışlaklar İçindeki Tapulu Yerler

Mera komisyonlarının, mera parselleri içerisinde kalan özel mülkiyet konusu taşınmaz mallarla ilgili bilgi ve belge istemlerine ilişkin talepleri, kadastro ve tapu sicil müdürlüklerince karşılanacak ve bu konuda mera komisyonlarına yardımcı olunacaktır. (4342 sa.Ka. md:8)

G – Meraların Hukuki Durumu ve Tahsis

Mera, yaylak ve kışlaklar; Devletin hüküm ve tasarrufu altındadır. Bu yerlerin kullanma hakkı bir veya birden çok köy veya belediye adına tahsis yapılır.

Komisyonca ihtiyaç tespiti yapıldıktan sonra tahsis işlemi gerçekleştirilir. Tahsis, valiliğin onayına sunulur... İhtiyaç fazlası meralar; ihtiyaç içinde bulunan çevre köy ve belediyelerle, hayvancılık yapan özel veya tüzel kişilere kiralanabilir.

H – Tahsis Kararının Tebliği, İlân, İtiraz ve Kütüğe Kayıt

Teknik ekiplerce yapılan çalışmaların sonuçları komisyonca ilgili köy ve belediyelerin ilân yerlerinde 30 gün süre ile askıda kalır.

Teknik ekiplerin tespit ve tahdit sonuçlarına karşı askı ilânı süresi içinde komisyona itiraz edilebilir. Komisyon, yapılan itirazları 60 gün içinde karara bağlar.

Komisyonun, itirazları inceleyerek aldığı kararlar ile tahsis kararları, o yerin köy muhtarlığı ile belediye başkanlığına, defterdarlık veya mal müdürlüğüne, ilgili orman müdürlüğüne ve Tarım Reformu Teşkilatına tebliğ edilir. Ayrıca köy belediyelerde ve bunların bağlı olduğu ilçelerde alışılmış vasıtalarla ilân edilir ve bu konuda tutanaklar ve haritalar eklenerek 30 gün süre ile askıya çıkartılır.

Komisyon kararlarına karşı 30 günlük askı ilânı süresi ve tebligat gerektiren hallerde tebliğden itibaren 30 günlük süre içinde asliye hukuk mahkemesine, kadastro yapılan yerlerde ise kadastro mahkemesine dava açılır.

Dava konusu mera yaylak ve kışlakların kadastro çalışma alanı dışında kalması halinde kadastro mahkemelerinin yetkisi bu alanlarla ilgili davaları da kapsar. 30 günlük ilân süresi içinde haklarında dava açılmayan kararlar kesinleşir ve tapu sicil müdürlüğüne gönderilerek özel sicile kaydedilir. (4342 sayılı Mera Yasası md:13)

* Aşağıda; Meralarla ilgili uygulamanın; kadastro müdürlükleri tarafından yapılacak ilk tesis kadastrosu çalışmaları sırasında ve de kadastro çalışmaları olmaksızın nasıl olacağı hususu ayrı ayrı başlıklar altında ele alınacaktır.

* * *

II – İLK TESİS KADASTROSU VE MERALARIN DURUMU

A – 3402 sayılı Kanun Çalışmaları ve Meraların Tahdit ve Tespiti

Kadastro Müdürlükleri tarafından 3402 sayılı Kadastro Kanunu gereğince yapılan ilk tesis kadastrosu çalışmalarında, meralarla ilgili uygulama şu şekilde olacaktır.

Meraların tahdit ve tespitlerinin nasıl yapılacağını Mera Kanununun 7'nci maddesi 2 ve 3' üncü fıkralarıyla düzenlenmiştir. Buna göre;

“ 3402 sayılı Kadastro Kanunu uyarınca programa alınan yerler, çalışmaların başlamasından en az 4 ay önce, Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğüne, Bakanlığa bildirilir. Bu süre içinde ilgili komisyonlar tarafından mera, yaylak ve kışlakların tespit ve tahdidi yapılarak, durum Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğüne intikal ettirilir.

Komisyonlar, yukarıda belirlenen süre içinde mera tespit ve tahdit işlemlerini yapmadığı takdirde, bu işlemler 3402 sayılı Kadastro Kanunu hükümlerine göre kadastro komisyonlarınca gerçekleştirilir”

B – Kurumlar Arası Diyalog ve Zamanlama Plânı

“Kesinleşen çalışma programları kadastro müdürlüklerine ulaştığında, kadastro müdürlüğü yetkilileri, mera komisyonları ile birlikte toplanarak **zamanlama plânı** hazırlar.

Bu plân; kadastro müdürlüklerinin kesinleşmiş çalışma programı çerçevesinde tesis kadastro çalışmalarına başlanacak olan köy ve mahalledeki mera, yaylak ve kışlaklar ile umuma ait çayır ve otlakların sınırlarının belirlenmesi çalışmalarına mera komisyonlarınca hangi tarih sırasına göre başlanacağını gösteren bir belgedir.

Mahalle/Köy birimlerin; mera, yaylak, kışlak ve umuma ait çayır ve otlak dışı kesimlerindeki kadastro çalışmaları kadastro müdürlüğünün onaylı çalışma programında o birimler için belirlenmiş olan başlama tarihlerinde başlatılarak sürdürülebileceğinden, bu madde uyarınca düzenlenecek zamanlama plânının hazırlanmasında, her iki idarenin çalışmalarının aksatılmadan yürütülmesine imkan verecek şekilde bir tarih sıralaması yapılacaktır....” (TKGM ile TÜGEM arasında yapılan 23.05.2000 tarihli PROTOKOL md:11)

* 7 nci maddede belirtilen 4 aylık süre; “**zamanlama plânı**”, her birim için belirlenen tarihten itibaren başlar. (13.12.2002 tarihli PROTOKOL md:12, 13 ve 2004/16 sa.genelge md:3/a)

Zamanlama plânı yapılamayan birimler için en az 4 aylık sürenin başlama tarihi; hem TÜGEM'ne ve hem de Kadastro Müdürlüğüne gönderilmekte olan onaylı kadastro çalışma programlarının Kadastro Müdürlüğüne ulaştığı (evrak kayıt defterine kayıt edildiği) tarihten itibaren başlar.

C – Kadastro Ekiplerince Yapılacak Çalışmalar

Kadastro ekiplerince, ilk tesis kadastro çalışmaları sırasında; Mera komisyonlarınca mera haritalarının düzenlenmiş ya da düzenlenmemiş olmasına ve düzenlenen haritaların askı ilânına alınıp alınmamış olmasına göre nasıl bir uygulama verileceği 2004/16 sayılı genelge ile düzenlenmiştir.

Buna göre;

1 – Mera Haritası Düzenlenip Askı İlânına Alınmışsa

Mera Komisyonlarınca, yapılan tespit ve tahdit çalışmaları, kadastro çalışmalarına başlanılmadan önce; mera, yaylak ve kışlaklar ile umuma ait çayır ve otlak alanlarının tespit ve tahditleri yapılarak 4342 sayılı Kanunun 13'üncü maddesine göre askı ilanına alınmak suretiyle kesinleştirilerek, Özel Siciline kaydı yapılmışsa;

Mera komisyonlarınca düzenlenmiş olan haritalarındaki dış sınırları, 3402 sayılı Kanuna göre yapılacak kadastro çalışmaları sırasında, zemine uygulanmak suretiyle kadastro paftasına işlenecek ve mücavirindeki taşınmaz malların sınırları buna göre belirlenir.

4342 sayılı Kanununun 13'üncü maddesine göre askı ilânına alınarak kesinleştirilen mera, yaylak ve kışlaklar ile umuma ait çayır ve otlak alanları için kadastro çalışması yapılmayacağından kadastro tutanağı düzenlenmeyecek ve askı ilânına da alınmayacaktır.

Bu durumdaki yerlere, sınırı içerisinde kaldığı adanın son parsel numarası verilecek ve Özel Sicilindeki kaydı ile fen klasörüne ada ve parsel numarası işlenecektir. (2004/16 sa.Ge.)

2 – Mera Komisyonu Haritayı Düzenlemiş Ancak İlân Etmemiş

Kadastro çalışması yapılacak köy veya mahallede bulunan mera, yaylak ve kışlakların, zamanlama planıyla belirlenen tarihten itibaren 4 aylık süre içinde **Mera Komisyonlarınca** tespit ve tahdidi yapılmak suretiyle harita ve belgeleri düzenlenmesine karşın, kesinleştirilmeden kadastro müdürlüklerine intikal ettirilmesi halinde;

Kadastro ekibince bu belgeler dikkate alınmak suretiyle mera, yaylak ve kışlakların **ölçü ve tespiti** yapılacak, gerektiğinde, (Komisyondan gelen haritalarda belirtilen sınır işaretlerinin zeminde bulunamaması halinde) mera komisyonlarından bu yerlerin sınırlarının zeminde gösterilmesi istenecektir. (2004/16 sa. genelge)

3 – Mera Komisyonu Haritayı Düzenlemiş Ancak İlân Etmemiş

İlk tesis kadastrosu yapılacak birimlerde; kadastro müdürlüğü tarafından yapılan bildirimle rağmen, Kanunun öngördüğü 4 aylık süre içerisinde "**mera komisyonu**" tarafından tahdit ve tespit işlemi yapılmadığı takdirde bu işlem 3402 sayılı Kadastro Kanunu hükümlerine göre "**kadastro komisyonları**" tarafından gerçekleştirilir. (4342 s.Mera Kanunu md:7)

Kadastro çalışmalarının özelliği göz önüne alınarak, kadastro müdürlüklerinin şu şekilde uygulama vermesi önerilir;

*"Kadastro ekipleri; kadastro çalışmaları yaparken, o köy ya da belediyeye ait tahsisli ve/veya kayıtlı meralar varsa bunları uygulayarak, kadimden beri kullanılan mera sınırlarını belirleyerek, hududu mera okuyan taşınmazlarda çıkan miktar fazlalıklarını kesip, meraya katarak meraların **ölçü ve tespitini** yapmalıdır.*

Mera Kanunu, mera sınırlarının kadastro komisyonları tarafından belirlenmesini öngördüğünden, herhangi bir itiraza gerek kalmaksızın mera sınırları, özellikle de meraya sınır taşınmazlardaki miktar fazlalıklarının kesilip kesilmediği kadastro komisyonlarınca kontrol edilip, hatalı sınırlar düzeltilerek meranın tümünün aynı anda görülebildiği bir krokiye bağlanıp, kontrolün yapıldığı bir tutanakla imza altına alınmalıdır. Böylece, Kanunun öngörüsü yerine getirilmiş olacaktır.

Kadastro elemanlarının, bu çalışma nedeniyle sorumluluk altında kalmaması bakımından; mera sınırlandırmasını tamamlayan kadastro müdürlüğünün, mera haritasının bir örneğini valiliğe bildirmesi ve yazılacak üst yazıda, istendiğinde, toplanacak mera komisyonu huzurunda mera sınırlarının zeminde aplikasyonunun yapılabileceğinin de özellikle belirtilmesinde, sorumluluktan kurtulmak bakımından yarar bulunmaktadır."

4 – Meralar Zilyetlikle İktisap Edilemez

Meraların zilyetlikle iktisap edilemeyeceğini düzenleyen 3402 sayılı Kadastro Kanununun 18'inci maddesindeki düzenleme şu şekildedir;

"Orta malları, hizmet malları orman ve Devletin hüküm ve tasarrufu altında olup da bir kamu hizmetine tahsis edilen yerler ile yasalar uyarınca Devlete kalan taşınmaz mallar, tapuda kayıtlı olsun olmasın kazandırıcı zaman aşımı yolu ile iktisap edilemez."

5 – Meralar Özel Siciline Kaydedilir

Kadastro çalışmalarının 30 günlük askı ilânına alınarak kesinleştirildikten sonra meralar "**Kamu Orta Malları Siciline**" (Özel Siciline) kaydedilir.

* Meraların kaydını düzenleyen 3402 sayılı Kadastro Kanununun **16/B** maddesi şu şekildedir; “*Mera, yaylak, kışlak, otlak, harman ve panayır yerleri gibi paralı veya parasız kamunun yararlanmasına tahsis edildiği veya kamunun kadimden beri yararlandığı belgelerle veya tanık beyanı ile ispat edilen orta malı taşınmaz mallar sınırlandırılır. Parsel numarası verilerek yüzölçümü hesaplanır ve **bu gibi taşınmaz mallar özel siciline** yazılır.*

Bu sınırlandırma, tescil mahiyetinde olmadığı gibi bu suretle belirlenen taşınmaz mallar, özel kanunlarında yazılı hükümler saklı kalmak kaydıyla özel mülkiyete konu edilemez.”

III–TESİS KADASTROSU DIŞINDA MERA ÇALIŞMALARI

A – Mera Komisyonunu Çalışmaları

4342 sayılı Mera Kanunu gereğince, Valilik bünyesinde kurulan “Mera Komisyonlarının” yapacakları çalışmalar yukarıda (I) başlık altında dile getirilmiştir. (sayfa:1–3)

Kadastro Müdürlüklerince ilk tesis kadastro yapılan yerlerde, **Kadastro Ekipleri** ile **Mera Komisyonları** arasındaki diyalog ise yine yukarıda (II) nolu başlıkta dile getirilmiştir. (sayfa:3–5)

Bu başlık altında ise; ilk tesis kadastro daha önce yapılmış ya da yapılmamış olsa bile halihazırda kadastro yapılmayan yerlerde Mera Komisyonlarınca yapılan çalışmaların Tapu ve Kadastro boyutu ele alınacaktır.

B – Kadastro Müdürlüğünce Yapılacak Teknik Kontrol

Yukarıda (I / H) başlığı altında dile getirildiği üzere; Mera komisyonlarınca yapılan çalışmalar; 30 günlük ilân süresi içerisinde itiraz olmazsa kesinleşir... İtiraz durumunda; 60 günlük komisyon çalışmasının akabinde yapılan 30 günlük süresi içinde dava açılmazsa kesinleşir... Eğer bu süre sonrasında komisyonun bazı kararlarına karşı dava açılmışsa, haklarında dava açılmayan kararlar kesinleşir.

Kesinleşen **mera haritası** ve tahsis kararı tapu sicil müdürlüğündeki özel siciline kaydedilmeden önce, kadastro müdürlüğü tarafından teknik kontrole tabi tutulur. Konuyla ilgili **2004/16** sayılı genelgedeki düzenleme şu şekildedir.

Mera komisyonlarınca; mera, yaylak ve kışlaklar ile umuma ait çayır ve otlak alanı olarak tespit ve tahdidi yapılmış (*kadastro tamamlanmış yerlerde 4342 sayılı Kanunun 5/b–c maddelerine göre*) ve 4342 sayılı Kanunun 13’üncü maddesine göre askı ilanına alınmak suretiyle kesinleştirilmiş yerlere ait harita ve belgeler Tapu ve Kadastro İdaresine intikal ettirildiğinde;

Öncelikle, bu haritalar ile haritanın yapımına ilişkin ölçü değerleri ve belgelerin, yürürlükteki teknik esaslara (*Tescile Konu Harita ve Planlar Yönetmeliği ile Büyük Ölçekli Haritala ve Harita Bilgileri Üretim Yönetmeliği*) uygun düzenlenip düzenlenmediği kontrol edilerek uygunluğu belirlendikten (*Uygun olmayanlar eksiklikleri tamamlanmak üzere gerekçeli olarak iade edilir*) sonra, Kadastro Müdürlüğünce **tescil bildirim**i düzenlenerek tescil edilmek üzere mera dosyası tescil edilmek üzere Tapu Sicil Müdürlüğüne gönderilir.

C – Mera Özel Siciline Kayıt

Kadastro müdürlüğü tarafından teknik kontrolü yapılan mera haritaları, Tapu Sicil Müdürlüğüne gönderilerek **özel sicile** kaydedilir. (4342 s. Mera Kanunu md:13)

* Özel sicile kaydın nasıl yapılacağı ise 4342 sayılı Mera Kanununun 10’uncu maddesiyle düzenlenmiştir. Buna göre;

“Mera, yaylak ve kışlak olarak tespit ve tahdit edilen yerlerin haritalarının bir örneği, ilgili tapu sicil müdürlüğüne gönderilir.

Kadastro gören yerler, 3402 sayılı Kadastro Kanununun 16’ncı maddesinin (B) bendine göre düzenlenen özel siciline kaydedilir.

Birden fazla il ve ilçenin sınırları içinde kalan mera, yaylak ve kışlaklar, idari sınırlar içerisinde kaldığı yerin Tapu Sicil Müdürlüğündeki özel sicile kaydedilir.

Komisyonlarca, kadastro görmeyen yerlerde tespit, tahdit ve tahsisi yapılan mera, yaylak ve kışlaklar Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğüne özel sicile kaydedilmek üzere tapu sicil müdürlüğüne bildirilir.

Komisyon ve kadastroca tespit, tahdit ve tahsisi yapılan mera, yaylak ve kışlakların, ayrıca Bakanlık il müdürlüğüne envanteri tutulur.”

D – Meranın Birden Fazla İl ya da İlçede Kalması ve Tescil

Eğer, mera, yaylak ve kışlaklar ile umuma ait çayır ve otlak alanları birden fazla il veya ilçenin idari sınırları içinde kalmasına rağmen mera komisyonunca idari sınırlara göre bir ayırma işlemi yapılmamış ise, öncelikle Tarım İl Müdürlüğüne bu yerin idari sınırına göre bölünüp bölünemeyeceği veya hangi il veya ilçenin Özel Siciline işlenmesi gerektiği sorulacak ve alınacak cevapta belirtilen il veya ilçedeki Özel Sicile kaydedilecektir.

Tarım İl Müdürlüğüne herhangi bir görüş bildirilmez veya idari sınıra göre parçalara ayrılmasına izin verilmezse, Tapu Sicil Tüzüğü’nün 8’inci maddesi hükmüne göre; Büyük parçasının sınırı içinde kaldığı köy veya mahalle adıyla Özel Siciline kaydı sağlanacak ve kaydın düşünceler sütununda hangi köy veya mahallelerle ilgili olduğu yolunda belirtme yapılacaktır.

* Birden fazla il veya ilçenin idari sınırında kalması durumunda ise, sınırı içinde kaldığı il veya ilçelere ait Özel Sicile kaydı yapılarak aralarında irtibat kurulacaktır.

E – Mera Tahsisinin Tescili ve Tahsis Amacını Değiştirilmesinde Tescil

1 – Mera Tahsislerinin Tescili

Özel sicilinde kaydı bulunan meralarla ilgili olarak, **mera komisyonlarının** kesinleşmiş “Tahsis kararı” tescil için tapu sicil müdürlüklerine gönderildiğinde, talep yevmiye’ye kaydedilmek suretiyle tahsise konu orta mali taşınmaz malın Özel Sicilindeki kaydına işlenecektir.

2 – Mera Tahsis Amacının Değiştirilmesi ve Tescili

4342 sayılı Mera Kanununun 14’üncü maddesi kapsamında tahsis amacının (vasfının) değiştirilmesi ve tapuya tescilinin sağlanmasına yönelik valiliğin vasıf değişikliği yazısı Tapu ve Kadastro İdaresine intikal ettiğinde, kadastro müdürlüklerince tescil bildirimini düzenlenmek ve kamu orta mali taşınmaz malın Özel Sicilindeki kaydına gerekli revizyon verilmek suretiyle tapu kütüğünde Hazine adına, şayet vakfa ait ise vakfı adına tescili yapılacak ve sonucundan, mahalli maliye kuruluşu ile mera komisyonuna bilgi verilecektir. ... Bu işlem için Valiliğin yazısı yeterli görülür, ayrıca defterdarlığın görüş yazısına gerek duyulmaz. (2004/16 sayılı genelge)

Vasıf değişikliği, kamu orta mali taşınmaz malın bir kısmına yönelik ise, yani ayırma (ifraz) işlemini de gerektiriyorsa, TKGM ile TUGEM arasında yapılan 13.12.2002 tarihli protokol gereğince ayırma haritası mera komisyonlarınca yapılacak/yaptırılacak, kadastro

müdürlüklerince de bu haritanın yürürlükteki teknik esaslara göre kontrolünü müteakip (*uygunluğu halinde*) tescil bildirimini düzenlenerek tescil işlemi için tapu sicil müdürlüğüne gönderilecektir.

Tapu sicil müdürlüğünce, vasıf değişikliğine konu kısmın tescil bildirimindeki niteliği ve yüzölçümüyle tapu kütüğüne tescili yapılacak ve Özel Sicilindeki kaydına da revizyon verilecektir.

Tahsis süresinin bitiminde mera komisyonunun talebiyle tapu kütüğünden terkin edilerek Özel Sicile kaydı yapılacak ve sonucundan mahalli maliye kuruluşuna bilgi verilecektir.

3 – Mera, Yaylak ve Kışlıkların İmar Planı Kapsamına Alınması

03.05.1985 tarih ve 3194 sayılı İmar Kanununun 11'inci maddesinin 4'üncü fıkrası "*Hazırlanan imar planı sınırları içindeki kadastral yollar, meydanlar ile **meralar**, imar plânının onayı ile bu vasıflarını kendiliğinden kaybederek, onaylanmış imar planı kararı ile getirilen kullanma amacına konu ve tabi olurlar.*" şeklinde iken, bu fıkra, 4342 sayılı Mera Kanununun 35'inci maddesi ile, "*Hazırlanan imar planı sınırları içindeki kadastral yollar ile meydanlar, imar planının onayı ile bu vasıflarını kendiliğinden kaybederek, onaylanmış imar plânı kararı ile getirilen kullanma amacına konu ve tabi olurlar* " şeklinde değiştirilerek, meralar madde metninden çıkarıldığından, valilik ve belediyelerin meraları re'sen imar plânı kapsamına alma yetkileri kaldırılmış, Kanunun 14'üncü maddesiyle de meraların imar plânı kapsamına alınmadan önce, tahsis amacının (vasfının) değiştirilerek Hazine adına tescillerinin yapılması öngörülmüştür.

Bu nedenle; **mera, yaylak ve kışlaklar ile umuma ait çayır ve otlak alanları, harman yeri, panayır, sıvat ve eyrek yerleri gibi** kamu orta mali taşınmaz malların (*01.01.2003 tarihinden önce kesinleşmiş*) imar planı (*nazım imar plânı, uygulama imar plânı ve mevzi imar plânı*) sınırı içerisinde kalması durumunda, imar uygulamasını yapacak kurumca bu yerlerin öncelikle 4342 sayılı Mera Kanunu kapsamında vasıflarının değiştirilerek, Hazine adına tapuya tescillerinin sağlatılması gerekmektedir. (*2004/16 sayılı genelge*)

4 – Köy Yerleşme Planı Kapsamında Kalan Yerler

442 sayılı Köy Kanununun 12'nci maddesi gereğince; köy yerleşme planında; konut alanı ve köy genel ihtiyaçlarına ayrılan yerler, Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan seyrangâh, yol ve panayır yerleri gibi alanlar ve Hazinesinin mülkiyetinde olup kamu hizmetine tahsis edilmemiş taşınmaz mallar ile **mera, yaylak ve kışlak ile otlak ve çayır** olarak yararlanılamayacağı anlaşılan yerler, köy yerleşim plânının onayı ile bu vasıflarını kaybettiklerinden, onaylanmak suretiyle kesinleşen köy yerleşim planı içinde kalan bu nitelikteki yerlerin Hazine adına tescilleri yapılacak, bilahare de valiliğin talebi halinde tashihin ilgili köy tüzel kişiliği adına tescil edilecektir.

Maliye Bakanlığının uygun görüşü valilikçe alınacağından, köy tüzel kişiliği adına yapılacak tescil sırasında, ayrıca Maliye Bakanlığının uygun görüş yazısının aranılmasına gerek yoktur. Ancak, tescili müteakip, mahalli maliye kuruluşu ile mera komisyonuna bilgi verilir. (*2004/16 sa. genelge*)

5 – Afete Maruz Kalan yerlerde Uygulama

7269 sayılı Kanunun 9'uncu maddesi gereğince; Afete maruz kalan bölgelerde, bu Kanun kapsamında yeni yerleşim bölgesi için belirlenen saha içerisinde kalan, mera, yaylak ve kışlaklar ile umuma ait çayır ve otlak alanları, harman yeri, panayır, sıvat ve eyrek yerleri gibi kamu orta mali taşınmaz malların, 4342 sayılı Mera Kanunu kapsamında vasıf değişikliğini

içeren valilik yazısına istinaden “Arsa” vasfıyla Hazine adına tescillerinin yapılması gerekmektedir. (2004/16 sa.genelge)

6 – Turizmi Teşvik Kanunu Kapsamında Kalan Yerlerde Uygulama

2634 sayılı Kanunun 4’üncü maddesi gereğince; Kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgelerinde yer alan mera, yaylak ve kışlaklar ile umuma ait çayır ve otlak alanları, harman yeri, panayır, sıvat ve eyrek yerlerinin, 4342 sayılı Mera Kanunu kapsamında valiliğin vasıf değişikliğine ilişkin yazısı ile vasfı değiştirilerek Hazine adına tescil edilmesi gerekmektedir. (2004 sa.genelge)

* * *